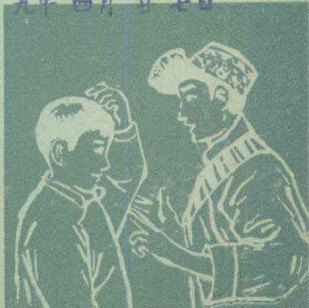

ཐུགས་རྒྱུ་ལྟོགས་ལྟོགས་ ཆེན་པོ་ལྟོགས་ལྟོགས་

ཐུགས་རྒྱུ་ལྟོགས་ལྟོགས་ཆེན་པོ་ལྟོགས་ལྟོགས་

一九七九年四月廿七日

ཚན་རིག་བཟང་ནས་མོངས་དད་སེལ་བ།

གཞི་མིང་གིས་དག་བཙས་བྱས་པ་དང་

བྱས་པ་ཙམ་འཛམས་གིས་བཟུང་བ།

ཐད་མོངས་མི་དམངས་དཔེ་ལྟར་ཁང་།

ཚན་ཉིག་པག་ནས་ཚངས་དང་མེལ་བ།

ཕམ་མེད་གིས་དག་པོས་བྱས་པ་དང་

བྱས་པ་ཚོས་འཇོགས་གིས་བཟུང་བ།

པོད་ཚེངས་མི་དཔལ་དཔེ་ལྷན་ཁང་ནས་བཟུན་པ།

པོད་ཚེངས་ཤིན་ཏུ་དཔེ་ཚང་ཁང་གིས་བཟུང་བ།

པོད་ཚེངས་ཤིན་ཏུ་པར་འདྲིའམ་པམ་གྱི་ནས་པར་བཟུབ་པ།

1978 ལོའི་ཟླ་ 6 ཉེ་མར་པར་གཞི་དང་པོར་པར་མེད་པ་དང་པོ་བཟུབ་པ།

གཅིག་ཀྱང་ཨང་ཟངས་M13170.9

རྩན་གོང་གྲང་ 0.12

དཔེ་སྒྲུབ་གསལ་བཤད།

སྐབས་ཆེན་གི་གཙོ་འཛིན་དང་སློབ་དཔོན་མཉེ་གྲུ་ཞེས་“ང་ཚོས
ངེས་པར་དུ་མང་ཚོགས་ལ་རང་ཉིད་ཡོང་ལངས་ནས་རང་ཉིད་གི་ཡིག་...
ཚོངས་དང་། ཚོངས་དད། གཙང་སྤྱི་མི་བྱེད་པའི་གོམས་གཤིས་
བཅས་ལ་འཕགས་ཚད་བྱེད་དགོས་དོན་ཤིད་དགོས་”ཞེས་སློབ་སྟོན་གནང་
ཡོད།

དེང་སྐབས་ཏུ་གྲུ་ཞེས་གཙོ་བོ་གནང་བའི་ཏང་ཀྲང་དབྱང་གི་...
འགོ་ཁྲིད་འོག རང་ཀྱལ་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་གིས་མཉེ་གྲུ་
ཞེས་དར་ཆ་མཐོན་པོར་བསྐྱེདས་པ་དང་། མཉེ་གྲུ་ཞེས་ཐུགས་འདུན
རྒྱ་འཛིན་བྱས་ཏེ་དུས་རབས་འདིའི་ནང་རང་ཀྱལ་འདི་ཉིད་སྤྱི་ཚོགས་...
རིང་ལུགས་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཐུན་ཞིག་དུ་འཛུགས་སྐྱུན་ཡོང་བྱིས་.....
འབད་འབྱུངས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཞིང་ལས་དང་། བཟོ་
ལས། རྒྱལ་སྤྱང་། ཆན་རིག་ལག་རྩལ་བཅས་འཕགས་ཐུགས་ཁག་དུ་
དབྱིད་དཔལ་བཞད་པ་ལྟ་བུའི་མདུན་མཆོངས་གི་རྣམ་པ་གསལ་དུ་ ཐོན་

བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ཏུས་བབས་གསར་པ་ཆེས་བཟང་པོ་དེའི་དགོས་
 མཁོ་སྒྲིང་ཆེད་དང་། མཁས་མངའས་ལྟན་པའི་གཙོ་འཛིན་ཏུ་གྱུ་
 ཞེས་“གྲང་ཏུ་མི་རིགས་ཡོངས་གི་ཆན་རིག་རིག་གནས་ཆུ་ཆད་གོང་……
 མཚོར་གཏོང་དགོས་”ཞེས་པའི་མཆུབ་སྟོན་དོན་ཐོག་ཏུ་འཁྱེལ་བའི་ཆེད་
 ཏུ་ཏུན་ཏུང་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་ནས་དེ་ལྟ་པར་སྟུན་བྱས་པའི་……
 《ཆན་རིག་བཞད་ནས་ཆོངས་དད་ལེལ་བ་》ཞེས་པའི་དེབ་དེ་ད་ལམ་ང་
 ཆོས་ཆོག་དོན་རེ་བྱང་ལ་བཟོ་བཅོས་དང་འབྲེལ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ་
 མཆོ་སྟོན་དང་། བོད་སྒྲིངས། ཀན་སྤུ། ཟི་ཁོན། ཡུན་ནན་
 བཅས་རང་སྒྲིང་སྒྲིངས་དང་ཞིང་ཆེན་གི་རྒྱ་ཆེའི་བོད་རིགས་མང་ཆགས་
 ལ་མཁོ་འདོན་བྱས་པ་ཡིན། དེབ་འདིའི་རྩོད་བྱེད་ཆོག་སྒྱུར་མདོར་
 བསྐྱས་ཤིང་འབྲུ་དོན་ལེགས་པ་དང་། ནང་དོན་ཁ་གསལ་བས་རྒྱ་
 བྱལ་ཆེ་ཅམ་ཏུ་སྒྲིབ་གསའི་རྣམས་པ་ཐོན་པའི་དགོས་དོན་ཡོད།

ང་ཆོའི་ཡིག་སྒྱུར་གི་རྒྱ་ཆད་དམངས་བསྒྱུར་ཡིག་འདིའི་ནང་……
 མི་འཆམས་མི་འོས་པའི་གནས་ཆུལ་ཡོད་ཅེས་ལ་སྟོག་པ་པོ་ཆོས་ལེགས་……
 བཅོས་གི་དགོངས་འཆར་གནང་བའི་རེ་འདུན་སྟིང་ཐག་པ་ནས་ལྷུ་རྒྱ་……
 བཅས།

དཀར་ཆག

དངོས་གཙོ་སྒྲིབ་ཀྱི་ལ་བསྒྲགས་ཏུ་ར་བརྩན་ཕྱེད། སེམས་གཙོ་སྒྲིབ་ཀྱི་དགག་

པ་གཏོང་བ་བརྩོན་པ། (1)

གནམ་ནི་དངོས་པོས་བྱུབ་པ་ལས། “ལྟ་”དང་“ལྟ་ལྟལ་”གཏན་ནས་

མེད། (5)

ས་ལྗང་ནང་ཏུ་རྩོད་བརྒྱན་ཁོ་ན་ལས། “དཔལ་ཁམས་” “གཤིན་རྗེ་”ཟེར་

བ་གཏན་ནས་མེད། (9)

ཉི་འཇིན་ཟླ་འཇིན་གཉིས་པོར་ཚས་ཉིད་ལྟན། “གཟུང་ཡིས་ཉི་ཟླ་བཟུང་”

བར་རྒྱ་མཚན་མེད། (12)

ཏུ་བ་མཆུག་རིང་སྐར་མདའ་ཞེས་པ་ནི། སྐར་མ་རང་ལས་བཟང་ངན་རྟགས་

མཚན་མིན། (16)

ས་ཡོམ་རྒྱག་པར་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ལས། “ཉི་ཆེན་དཔལ་འབར་”སྐལ་བ་

གཏན་ནས་མིན། (20)

གནམ་གཤིས་འགྲུར་བས་ཆར་པ་བབ་པ་ལས། “ལྷ་”ཡིས་གནམ་ལ་བཞོད་

པ་གཏོང་བ་མིན། (23)

ཐོག་ནི་སྤྲིན་གྱི་ཚོག་ནས་བྱུང་པ་ལས། “གནམ་སའི་ལས་འབྲས་ནྟ་མ་མིན་”

- གཏན་ནས་མིན། (27)
- རྒྱུ་ཕྱ་སྐྱོར་འཁྱུ་རྒྱུ་གིས་འཁོར་བ་ལས། “འདྲི”དང་“ཁྱུ”ཡིས་
བཟོས་པ་ཅིས་ཀྱང་མིན། (29)
- ལིན་མེ་རང་འབར་འདྲ་སྟོན་འཛེར་བ་ལས། “གདོན་འདྲིས་”བརྒྱ་མར་
སྤར་བ་ཅིས་ཀྱང་མིན། (32)
- མཚན་མོ་ལམ་ནོར་ཁ་ཕྱོགས་འབྲུལ་བ་ལས། “གདོན་འདྲིས་ལམ་བཀག་”
ཟེར་བར་ཡིད་རྟོན་མེད། (35)
- སྐབས་འགར་དངོས་པོར་རང་མེ་འབར་བ་ལས། “འདྲི་མས་”“གནམ་མེ་”
འགྲུགས་པ་ཡོད་མི་སྲིད། (37)
- རྒྱལ་ཅིད་རྒྱུ་རྒྱུ་མཚན་མང་དག་ཡོད། “གདོན་འདྲིས་འཕྲིན་ལྷགས་”
ཁྱུ་མེད་མེད་ཟེན་གཏམ་ཡིན། (39)
- རྒྱ་མིག་ཕྱ་རྒྱ་སྤྱི་འབྲེལ་རྒྱ་རང་ཡིན། “ལྷ་རྒྱས་”ནད་བཙོས་ཞེས་པ་ཚོ་
མེད་གཏམ། (41)
- བྱ་མོའི་མཚན་མ་ལྷག་ནས་སྐད་འདོན་པར། ཡ་མཚན་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཅི་ཡང་མེད། (44)
- འུག་པ་དག་ནི་ཞིང་སྤང་ལན་པའི་བྱ། “བརྒྱགས་བྱ་”རྟེན་ཅིས་སྤྲོ་འཁེབ་
གཏོང་མི་ཉན། (45)
- སྤྲོ་མང་ལྷ་མོ་སྤྲོ་ཆགས་ཡིན་པ་ལས། “བདུད་མོར་”ལྷ་ནས་རྒྱ་འབྲུལ་
སྟོན་མི་བྱུང། (47)

མི་གི་སྐྱུ་མ་བཞུ་འི་བཞུ་རྩེ་ས་བད་དང་མཚུངས། “འདྲེ་”ལ་འགྱུར་བའི་
“ན་མ་གེས་”ཅི་ནས་ཡོང་། (49)

“འདྲེ་གནོན་”ཟེར་བ་རང་གི་ཉལ་སྤངས་ལས། “འདྲེ་”ཡིས་གནོན་བའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་མ་ཡིན། (53)

མིག་པགས་འཕར་བ་དབང་ཅའི་རྒྱན་རང་ལས། རྒྱག་དང་ཐུང་རྒྱན་གྲེས་
བའི་སྔ་ལྟས་མིན། (55)

སྤྱི་ཐེར་ཐིག་ཁར་རྒྱ་རྒྱན་ཡོད་བ་ལས། “འདྲེ་ཡིས་མགོ་སྤྱི་བཞུར་”བར་
ཡིད་མི་རྟོན། (56)

བྱ་གཞུགས་བྱད་མཆར་སྤྱིས་བར་སེམས་སྤྱག་བྱེད་དོན་མེད་དོ། མྱོངས་དད་
བསམ་པ་བཅངས་ནས་ཨ་མར་ཁག་འཛག་མི་བྱེད། (58)

སྤྱིས་ཅམ་ཉིད་ནས་སྤྱི་སྔ་ཡོད་བ་དེས། མྱོ་བོ་པ་མར་བར་ཆད་ཡོང་མི་
མིན། (60)

སྤྱི་གྲ་མཚན་ཏུ་རྒྱག་དུས་རྒྱ་མཚན་འཛོལ། “ལྟ་ལྟ་སྤྱི་གསོལ་”བྱས་ན་
ཕན་བ་མེད། (62)

“ལས་དབང་”མྱོངས་དད་གཏོར་ནས་གསར་བརྩེ་བྱེད། ཅིས་དང་མ་ལས་
ཕན་བ་འབྱུང་མི་མིན། (64)

१०५. यत्किञ्चिदप्युक्तं तन्मया विज्ञेयम् ।
यत्किञ्चिदप्युक्तं तन्मया विज्ञेयम् ।

འཇིག་རྟེན་ནི་གང་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། རྒྱང་དང་ཆར་བ་ཚྭ་གང་སྟོན་ག་
 བྱེ་ག་ན་འཇི་སྟགས་རང་བྱུང་ནང་ཆུལ་ན་མས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ།
 གནད་དོན་དེ་ཆར་ཆར་ནས་ད་བར་ལྟ་སྟངས་མི་འདྲ་བ་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་།
 “རིགས་གཅིག་ནི་གཟུགས་འདས་རིག་པའི་ལྟ་སྟངས་དང་། རིགས་གཅིག་ནི་ཆོད་
 ལྟ་བུ་རིག་པའི་ལྟ་སྟངས་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་ལས་པན་ཆུན་འགལ་བྱུང་བའི་འཇིག་...
 རྟེན་ལྟ་བུ་རིགས་གཉིས་ཆགས་པ་རེད།” ཆན་རིག་དང་སྤངས་དད་ནི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་
 བ་མི་འདྲ་བ་རིགས་གཉིས་གྲི་མཚོན་ཆུལ་རེད།

དུས་རབས་ཤིང་ཕྱང་གི་ངལ་ཚོལ་མི་དམངས་དང་། རང་ཕྱང་ཆན་རིག་གི་
ལས་དོན་པ་འགས་ཐོན་ཕྱད་འཕུང་ཚད་དང་། ཆན་རིག་ཆོད་ལྟའི་ལག་ལེན་དངོས་
གི་ནང་དུ་དོན་དངོས་དང་ཆན་རིག་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ཁྲུགས་འཛུར་ཆེན་ཞིག་གི་……
ཐོག་ནས་མཉམས་གཅོ་སྐྱེ་བའི་གཏམ་འཆལ་དང་རྒྱན་གཏམ་སྒྲ་ཆོགས་ལ་དགག་པ་……
བརྒྱབ་ཡོད།

ཙན་བྱུང་དངོས་གཙ་ཁྱིའ་ལུགས་གིས་འཇིག་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་ལས་བྱུང་བ་.....
 དང་། དངོས་པོ་ནི་བྱུང་ཆད་མེད་པར་འཕེལ་བྱས་དང་འལྱར་ཤོག་འཕྲ་གི་ཡོད་...
 པ་གསལ་བཤད་བྱས་པ་རེད། འཇམ་མིང་ཐོག་ལྷ་མེད་ལ་གདོན་འདྲི་ཡང་མེད།
 འོ་ན་མྱོངས་དད་གི་བསམ་མཐོ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ།

གནད་དོན་འདི་གསལ་པོ་ཤིས་པ་ཞིག་ཕྱིན་དགོས་ན་སྒྲིངས་དང་གི་བསམ་སྒྲིལ་
འཕྲུང་ཅི་ཐད་ནས་ཤོད་དགོས་གི་རེད།

བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚགས་ནང་དུ་མི་རྒྱལ་གསུང་པ་ཕྱང་ཁམས་དང་.....
འཕྲུང་ཅི་ཐད་ཕྱིན་པའི་རྒྱས་པ་ཏུ་ཅང་ཞུན་ལ་ཚན་རིག་གི་ཤིས་ཡོན་ཡང་ཤིས་གི་མེད་...
སྤྲུང་པ་ཕྱང་ཁམས་གི་རྒྱས་པ་ནི་ཡ་མཚན་ཆེ་ལ་སྒྲིག་གུར་དཔོག་དཀར་བ་ཞིག་དུ་
བལྟ་བ་དཔེར་ན་དྲག་ཆར་འབབ་པ་དང་སྒྲིང་བ་འཁུབ་པ། རི་ཉིལ་བ་དང་མཚ་
སྤྲུང་གི་ང་རོ་གཤམ་པ། ཉི་འཛིན་དང་ཟླ་འཛིན། སྐར་མ་དང་ས་ལ་ལྷུང་བ་
སོགས་དམིགས་བསལ་ལས། ཡང་ན་གཞོན་འཛའི་རང་བཞིན་ཅན་གི་རང་ཕྱང་གི་
སྤྲུང་ཆུལ་དེ་ཆར་འཛིགས་སྤྲང་སྤྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་མི་རྒྱལ་གསུང་པ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་
དང་། ཐོག་ཐུག་འཁྱོ་ས་མེད་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་གིས་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཁ་ཤོ་
རྒྱར་གི་ཡོད་པའི་རིས་འཛིན་ཕྱིན་པ་དང་། རིས་སུ་རྒྱས་པ་དེ་ནི་ལྟ་ཡིན་པར་བཤད་
ནས་རིས་བཞིན་ཡ་མཚན་ཅན་གི་ཤོད་ཆུལ་དང་ལྟ་སྤྲང་མང་པོ་ཞིག་ཕྱུང་བ་རེད།

མིའི་རིགས་གི་སྤྱི་ཚགས་ནང་གྲལ་རིམ་ཕྱང་བའི་རིས་སུ་ཤོག་སྤྱོད་དབང་སྤྲུང་
གྲལ་རིམ་གིས་ཁོ་ཆའི་བུ་གཞོག་ལམ་ལུགས་སུང་སྤྱོད་ཅེད་དྲག་ཐུགས་ལ་.....
བརྟེན་ནས་ངལ་ཆུལ་མི་དམངས་གིས་བྱེད་ཤོག་བྱས་པར་དྲག་གཞོན་ཕྱིན་པ་ཅམ་དུ་...
མ་ཟད། ལྟ་འདྲིར་སྒྲིངས་དང་ཕྱིན་པའི་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་འདྲུ་ཤིས་དེ་ཆ་ཆང་
བར་བྱས་ཏེ་ལྟ་འདྲིའི་སྐར་གི་རྒྱན་གཏམ་མང་དག་ཅིག་བཅོས་ནས་གང་ས་གང་ལ་ལྟ་
ཁང་བརྒྱབ་པ་དང་ལྟ་བཅོས་ཏེ་ལྟ་ཡོད་པར་སྤྱོད་པ་དང་ལས་དབང་སྤྱོད་པ་ལྟར་སྤྱོག་...
ཐུགས་ཆེན་བྱས་ནས་“འཇམ་གྱིང་ནི་འཛིན་རྟེན་ཕྱིན་པོ་ལྟ་ཡིས་བསྐྱུན།” “ལྟ་
ལྟ་ཡི་ཡུལ་ལ་ལྟ་ཆངས་པ་བརྒྱ་སྤྱོད་བཞུགས། ངན་སང་དཔུལ་བའི་ཡུལ་དུ་གཤིན་
རི་རྒྱལ་པོ་གནས། བདེ་བ་ཅན་གི་ཞིང་ཁམས་ན་རི་བཙུན་སྤྱོད་མ་ཡོད། རྒྱ་མཚོ་
ཆེན་པོ་བཞི་རུ་སྤྱོད་ཡི་རྒྱལ་པོ་གནས།” “རྒྱལ་པོ་ནི་གནས་གི་ཕྱོད་ཡིན་པས་གནས་

གིས་བསྐྱོས།” “ཀླུ་པོ་དཔང་ཆ་ལྟ་ཡིས་བཅུ་ལ་བས་གནས་གི་ཆབ་བྱས་ནས་
ལྷགས་སྒྲུབ་པ།” ངལ་རྩལ་མི་དམངས་གིས་གཉེན་གཤིན་དང་བཟུང་གཞིག་སྤྱོད་རྒྱ་ནི་
“ལས་ལ་བསྐྱོས་”པས་“ལས་དཔང་ཅི་བཟུང་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་”ཅེས་པ་མགས་ཀྱི་
གང་ལྟར་དྲ་ཤོད་གི་ཡོད་པ་རེད།

ངན་རྒྱ་ཆང་བའི་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱིང་པའི་ནང་ངལ་རྩལ་མི་དམངས་ཚོས་མི་རབས་
ནས་མི་རབས་བསྐྱེད་ཏེ་དྲན་འཕྲོ་ལས་ཞན་པའི་འཆོ་བ་སྤྱེལ་དགོས་ལྟར་ཐོག་རིག་ཀྱི་
གནས་དང་ཆན་རིག་གི་ཤེས་ཡོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟར་པའི་དཔང་ཆ་མེད་སྤྱབས་ལོག་སྤྱོད་
དཔང་སྤྱོད་གྲུལ་རིམ་གི་མགོ་སྐྱོར་དང་། ཚོས་ལྷགས་མངས་དད་གི་བསམ་བློ་མགོ་
སྐྱོར་འོག་ཆུད་ལྷ་པོ་ལྟར་བ་རེད། དེའི་སྤྱབས་དྲུག་རྒྱན་གཏིང་ཟབ་ཅམ་མོག་པའི་
མི་ལ་ལས་རང་ཉིད་གི་བདེ་སྤྱོད་ལས་སྐལ་ཆང་མ་ལྟོ་ལ་བཅོལ་ནས་གསོལ་བ་སྤྱོད་
ལས་ཁི་ཅམ་བད་བ་ཀྱང་ལྟ་ཡིས་བྱམས་རྒྱིང་རྒྱུང་བ་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་བྱས་མེད་པར་
ངལ་རྩལ་མི་དམངས་རྣམས་མི་རབས་མང་པོར་སྤྱོད་བསྐུལ་གི་ལས་དཔང་ལས་ཐབས་
བྱུང་མེད།

ཐབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་མཐོ་ཀློང་ཞིས་མཁས་མངས་ལྡན་པའི་སྤྱོད་ནས་“སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལྷགས་ཁོ་ནས་མ་གཏོགས་ཀྱང་གོ་སྤྱོད་མི་བྱུང་”ཅེས་མཆུབ་རྟོན་གནང་
ཡོད། མཐོ་ཀློང་ཞི་དང་ཀྱང་གོ་བྱང་ཁན་ཏང་གི་འགོ་ཁྲིད་འོག་རང་རྒྱལ་མི་དམངས་
གིས་དཔལ་ངར་ཆེན་པོས་འབད་འཐབ་ལོ་བཅུ་ལྷག་ཁ་གསུམ་མཐར་བཅན་རྒྱལ་
རིང་ལྷགས་དང་། བཀས་བཞོད་རྒྱུད་འཛིན་རིང་ལྷགས། དཔོན་ངན་མ་ཅ་རིང་
ལྷགས་བཅས་རི་བོ་ཆེན་པོ་གསུམ་མགོ་རྒྱིང་བསྐྱོགས་ཏེ་ཆབ་སྤྱོད་ཐོག་ཡར་ལངས་
བཅིངས་འཁྲོལ་སྒོ་བ་བ་དང་འཆོ་བ་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སྤྱོད་མང་ཞིང་། དེའི་ཐོག་
ནས་ང་ཚོ་ངལ་རྩལ་མི་དམངས་གིས་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱིང་པའི་ནང་སྤྱོད་བསྐུལ་སྤྱོད་བ་ནི་
རྩལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ལྷགས་གིས་བསྐྱོས་པ་ཞིག་ལས་“ལྟོ་”དང་

“ལས་དབང་”གིས་བཞོད་སྒྲིག་བྱས་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པ་དེ་གསལ་བཤད་གནད་
འཕྲིགས་བྱས་པ་རེད། 《ཀླུ་སྤྱི་ལྷ་གཞས་》གི་གཞས་ཆོག་ནང་“ཐུ་དུས་ནས་
འཇིག་རྟེན་སྤྱོད་མགོན་ཟེར་བ་མེད། ཞོང་མ་དང་ལྷ་ཡང་བརྟེན་གི་མེད། མིའི་
རིགས་གི་བདེ་སྦྱིད་བསྐྱུན་དགོས་ན། ཆང་མ་ང་ཆོ་རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་དགོས་”ཞེས་
གསལ་བ་ལྟགས། ངལ་ཚུལ་མི་དམངས་ལ་ཡར་ལངས་བཅའ་ས་འགྲོལ་ཐོབ་དགོས་ན་
གྲང་ཁན་ཏང་དང་མཐོ་གྲུ་ཞིའི་འགོ་ཁྲིད་ལོག་རང་ཉིད་གི་སྒྲིབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་
ནས་མི་བཟན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་མཐར་ཕྱིན་ཅ་གཏོར་བཏང་ཉི་གྲང་ཁན་རིང་་་་
ལྷགས་གི་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་ཆེད་འབད་འཐབ་བྱེད་དགོས།

བཅའ་ས་འགྲོལ་བཏང་བ་ནས་བཟུང་ཏང་དང་མཐོ་གྲུ་ཞིའི་འགོ་ཁྲིད་ལོག་་་་
ཆབ་སྲིད་གི་ལས་འགུལ་རབ་དང་རིམ་པ་སྤེལ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འཕྱར་མེད་
གྲལ་རིམ་རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་“མི་བཞི་རན་ཆོགས་”ཐལ་བའི་
རྒྱལ་དུ་བཟགས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཆེན་འཐབ་ཚུད་བྱས་པར་བརྟེན་ཀྱང་ཆེའི་མང་ཆོགས་གི་
ཆབ་སྲིད་གོ་རྟོགས་ཏེ་ཅང་གོང་མཐོར་སོང་བ་དང་། བསམ་པའི་ནམ་པར་འགྱུར་
བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཆང་མས་ཏང་གི་གཞི་རྒྱུ་ལམ་ལྟགས་སེམས་ལ་བརྟན་
པོར་བཅངས་གིང་འདྲ་ཤིས་འཛིན་སྤངས་ཁོངས་གི་གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚུད་མཐའ་་་་་་་
འཁྲིངས་བྱས་ཏེ་འཕྱར་ལྷན་གྲལ་རིམ་གི་འདྲ་ཤིས་གཏོར་བ་དང་འཕྱར་མེད་གྲལ་རིམ་
འདྲ་ཤིས་སྤེལ་བ། མ་ཁེ་མི་རིང་ལྷགས་གི་བསམ་སྒྲུབ་ཆེད་འཐབ་ས་ཀྱང་ཆད་མེད་པར་
ཀྱང་ཆར་བཏང་ནས་དུས་སྐབས་གསར་པའི་སྤྱི་ལས་འགན་དངོས་སུ་སྤྱོད་ཆེད་འབད་
འཐབ་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། རོན་ཀྱང་ང་ཆོས་མཐོང་དགོས་པ་ཞིག་ལ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལྷགས་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གྲལ་རིམ་དང་གྲལ་རིམ་འཐབ་
ཚུད་གནས་ཡོད། བསམ་སྒྲུབ་དང་རིག་གཞུང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་དེ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལྷགས་
གིས་མ་བཟུང་ཆེ་བཀས་བཞོད་ཀྱང་འཛིན་རིང་ལྷགས་དང་། མ་ཅ་རིང་ལྷགས་གིས་

ཐུབ། གནམ་ནི་ཡང་སྤྱིང་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་ཟེར་ན། གནད་
དོན་འདི་གསལ་གཤེས་བྱུང་ཆེད་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ངལ་རྩེ་ལ་མི་དམངས་དང་ཚན་རིག་
ལས་དོན་བ་ཚོས་ལྟ་ཞིབ་དང་ཞིབ་འཇུག་ལུན་རིང་བྱས་པར་བརྟེན་ད་ཆ་གནམ་གི་
སྤྱིར་བཏང་གི་གནས་ཚུལ་ནམས་གསུངས་བྱུང་ཡོད།

ང་ཚོས་རྒྱན་དུ་གྲོད་པའི་གནམ་ཟེར་བ་དེ་ནི་མཐའ་དང་མཚམས་མེད་པའི་
བར་སྐར་གི་དབྱིངས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེར་བར་སྐར་གི་ཁམས་ཟེར། གནམ་
གི་སྐར་མ་ནི་སྤྱིར་ན་བརྟན་སྐར་དང་། རྒྱ་སྐར། འཁོར་སྐར། སྐར་མ་དུ་བ་མཇུག་
རིང་། སྐར་མདའ་བཅས་རིགས་ཁ་གསལ་དབྱེ་ཆག དེའི་ནང་འགའ་གས་ཆེ་ཙམ་
དང་། འགའ་གས་ཆུང་ཙམ། འགའ་རེ་འདྲ་ཆེ་བ་དང་། འགའ་རེ་འདྲ་ཆུང་བ་
ཡོད། ང་ཚོ་སྤྱད་སའི་སའི་གོ་ལ་འདི་ནི་རྒྱ་སྐར་གཅིག་པེད།

གནམ་ལ་ཡང་སྤྱིང་སྐར་མ་ཇི་ཙམ་ཡོད་དམ་ཟེར་ན་གནམ་རིག་ལས་དོན་བ་
ཆོད་བསྐྱམས་རྩིས་ལྟར་ན་མིའི་མིག་གིས་མཐོང་བྱུང་པའི་སྐར་མ་ནི་ཁྲིད་བསྐྱམས་དུག་
སྤྱང་ལྟག་ཙམ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དུས་ཚོད་གཅིག་གི་ནང་དུ་ང་ཚོས་གནམ་ཕྱིད་ཀ་ལས་
མཐོང་མི་བྱུང། དེ་མིན་གི་ཕྱིད་ཀ་ས་གཞིའི་ངོས་ཐིག་གི་འགའ་ཡོད་པས་དོན་དངོས་
ཐོག་ང་ཆོད་མིག་གིས་ཐད་ཀར་མཐོང་བྱུང་པའི་སྐར་མ་ནི་སྐྱམ་སྤྱང་ལྟག་ཙམ་ལས་
མེད། རྒྱང་གི་ལ་དུས་མ་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་སྐར་མ་གྱི་ལྷ་ལྟག་ཙམ་མཐོང་བྱུང་བ་
དང་། དེང་རབས་གི་ཆེས་ཕྱ་ཞིབ་གི་གནམ་རིག་རྒྱང་གི་ལ་གིས་བལྟས་ན་ས་ཉུང་
མཐའ་ཡང་དུང་བུར་བཅུ་ཡན་མཐོང་བྱུང། དེའང་གནམ་གི་ཆ་གས་རྒྱང་རྒྱང་གཅིག་
མཐོང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་གནམ་གི་སྐར་མ་ནི་དེས་མི་ཆད་པར་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཡོད།

ཁྱེད་གིས་གནམ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཟེར་གི་འདུག་པས་ཡང་སྤྱིང་གནམ་ཆེ་
རྒྱང་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཆེ་བ་ལ་ཆད་མེད་ཅེས་བཤད་དགོས། ང་ཚོ་སྤྱད་
སའི་སའི་གོ་ལར་དཔེ་བཞག་ནས་བཤད་ན། དངོས་འབྱེལ་ཆེ་བ་ག་ཆད་ཡོད། དེ་

ཡང་ཉི་མ་དང་བསྐྱར་ན་ཉ་ཅང་ཅུང་ཅུང་རེད། དེའི་སྐྱར་མའི་ཆད་ཕྱང་(སྐྱར་མའི་
དགྲིལ་ཐིག་ཕྱང་༣) ལ་ཉི་མའི་སྐྱར་མའི་ཆད་ཕྱང་གི་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་མཉེན་ དགྲའི་ཆ་
གཅིག་ལས་མེད།

འོ་ན་ཉི་མ་ནི་སྐྱར་མ་ཆེ་ཤོས་གིག་རེད་དམ་ཟེར་ན་དེའང་མ་རེད། ཉི་མ་
ནི་ཉི་མའི་བྱིས་ཀྱང་ནང་གི་བརྟན་སྐར་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་རང་ཉིད་ལྟེ་བར་བྱས་
ཏེ་གཟུང་ལྷག་པ་དང་། པ་སངས། མིག་དམར། སྤར་བ། སྤེན་པ། གནམ་ཀྲུལ།
མཚོ་ཀྲུལ། གཤིན་ཀྲུལ། ས་གཞི་རིལ་མ་བཅས་ཀྱི་སྐར་ཆེ་བ་ཁག་དགྲ་དང་
དེ་བཞིན་ཀྱི་སྐར་དང་འཁོར་སྐར་གངས་མེད་ མཉམ་ཏུ་ བརྒྱམས་ བས་ “བྱིས་ཀྱང་”
གཅིག་ཆགས་ཡོད་པ་དེ་ལ་“ཉི་མའི་བྱིས་ཀྱང་”ཟེར། ཉི་མའི་བྱིས་ཀྱང་གི་ནང་ནས་
སྐར་མ་གཤིན་ཀྲུལ་ནི་ཉི་མ་དང་བར་ཐག་རིང་ཤོས་ཡིན་པས་ཕལ་ཆེར་སྤྱི་ལེ་དྲུང་...
ཕྱར་དྲག་ཏུ་ ཅམ་ཡོད། ཉི་མའི་བྱིས་ཀྱང་དེའང་དགྲ་ཆོགས་སྤྱི་མའི་མ་ལག་ནང་གི་
“བྱིས་ཀྱང་”ཅུང་ཅུང་གཅིག་ཅམ་རེད། དགྲ་ཆོགས་སྤྱི་མའི་མ་ལག་ནང་དུ་ཆེ་ཅུང་
ཉི་མ་དང་མཚུངས་པའམ་ཡང་ན་སྐྱར་མའི་ཆངས་ཐིག་ཉི་མ་ལས་ཀྱང་ལྷག་སྤྱང་ཆ་...
འགས་ཆེ་བའི་བརྟན་སྐར་དྲུང་ཕྱར་ཆོག་སྤྱང་ལྷག་ཅམ་ཡོད། དགྲ་ཆོགས་སྤྱི་
མའི་མ་ལག་ནི་ལ་ཕོ་ནི་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། དེའི་སྤྱི་རིང་ཆད་ལ་ཕལ་ཆེར་འདྲ་ལོ་
བྱི་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད། འོད་ལོ་ཟེར་བ་ནི་ལོ་རྒྱུ་གཅིག་གི་ནང་འོད་ཀྱགས་པའི་བར་
ཐག་རིང་ཆད་ལ་ཟེར། འོད་གི་ཕྱར་ཆད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སྐར་ཆ་གཅིག་གི་ནང་དུ་སྤྱི་
ལེ་བྱི་སྤམ་ཏུ་ཀྱགས་བྱུང། འོད་ལོ་གཅིག་གི་བར་ཐག་ལ་སྤྱི་ལེ་དྲུང་ཕྱར་དགྲ་བྱི་བཞི་
སྤྱང་དྲག་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད། བྱིད་རང་གཟིགས་དང་། དགྲ་ཆོགས་སྤྱི་མའི་མ་ལག་ནི་
གང་འདྲ་ཆེན་པོ་འདྲག འོན་ཀྱང་དགྲ་ཆོགས་སྤྱི་མའི་མ་ལག་གི་ཕྱི་ཏུ་དྲུང་དེ་
བས་མང་བ་དང་དེ་བས་ཆེ་བའི་སྐར་མ་ཡོད། དགྲ་ཆོགས་སྤྱི་མའི་མ་ལག་ལྟར་ཆེ་
བའི་བརྟན་སྐར་གི་མ་ལག་དྲུང་ཕྱར་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་ཅད་ཆོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ “དགྲ་

ཆོགས་སྒྲུ་མའི་ཕྱི་རྩལ་གི་མ་ལག་”ཟེར་ཞིང་དེས་མ་ཆད་དུང་དེ་ལས་མང་བ་དང་།
དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱང་ཐག་རིང་བའི་དགུ་ཆོགས་སྒྲུ་མའི་ཕྱི་རྩལ་གི་མ་ལག་ཅད་ཆོད་ཐུབ་
མེད། གོང་གསལ་གི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་གནམ་ནི་དངོས་འབྱེལ་མཐའ་དང་མཆམས་
མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ།

གོང་དུ་རྩོད་སྟབས་བདེ་ཞིག་བྱས་པ་ནི་ང་ཚས་རྒྱ་དུ་ཤོད་པའི་གནམ་་་་
ཟེར་བ་དེ་རེད། བར་སྐང་ཁམས་གི་སྐར་མ་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་ས་གཞི་རིལ་མའི་སྟེང་
དུ་མི་དང་དེ་མིན་གི་སྟག་ཆགས་གནས་པ་ལས་སྐར་མ་གཞན་གི་སྟེང་ལ་སྟག་ཆགས་་་་
གནས་ཡོད་དང་མེད་ནི་དུང་ཐག་ཆོད་བྱེད་ཐུབ་མེད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།
ང་ཚས་རྒྱ་དུ་ཤོད་པའི་ཉི་མའི་ཁྱིམ་རྒྱ་དུ་གི་སྐར་མར་ཆ་བཞག་ནས་བཤད་ན་ཉི་མ་
ནི་མེ་ལྷམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་རྩལ་གི་རྩྭ་ཆད་ཅའི་ཉི་ཨང་གངས་
རྒྱལ་སྟོང་ཅམ་དུ་སླེབས་ཏེ་ཆ་ཆད་ཏེ་ཅང་ཆེ་བས་ལྷགས་ཡང་བཞུར་ཏེ་ཆངས་པར་་
འབྱར་གི་ཡོད། ཉི་མོད་འཕྲོ་ཐུབ་པའི་ཟླ་བའི་ཆ་ཤས་གི་དབྱས་སྒྲུ་རྩྭ་ཆད་ཅའི་ཉི་
ཨང་གངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་དུ་སླེབས་ཐུབ་པ་དེས་ཆུ་འཁོལ་ཐུབ་ཅིང་། ཟླ་
བའི་རྒྱབ་སྟོགས་སྒྲུ་ཉི་མོད་འཕྲོ་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་དེའི་གངས་ཆད་ཅའི་ཉི་ཟླ་ཤོར་
འོག་གི་ཨང་གངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱན་ཆུ་མན་ཆད་ལ་སླེབས་པ་མ་ཟད། ཟླ་བའི་སྟེང་ལ་
རྒྱང་ཁམས་ཆེན་པོ་ནི་ཏེ་ལམ་མེད་ལ་རྒྱ་ཡང་མེད་པས་སྟག་ཆགས་གང་ཡང་་་་་
གནས་ཐུབ་ཐབས་མེད། སྐར་མ་ལྷག་པ་དང་གཤིན་ཀྱིས་གི་སྟེང་ལ་འང་རྒྱང་ཁམས་
ཆེན་པོ་དང་རྒྱ་གཉིས་ཀ་དཀོན་པ་དང་། སྐར་མ་ལྷུར་བྱ་དང་། སྟེན་པ། གནམ་
རྒྱལ། མཚོ་རྒྱལ་བཅས་གི་སྟེང་དུ་ནི་ཡང་རྒྱང་དང་རྒྱ་དཀོན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད།
གང་ངར་ཡང་ཏེ་ཅང་ཆེ་བས་སྟག་ཆགས་གནས་ཁག་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་
རབས་རིམ་བྱུང་གི་ཡོག་སྟོད་དབང་སྐུར་གྲལ་རིམ་གིས་གནམ་ནི་རྩོ་མཆར་ཅན་ཞིག་
ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། “འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོ་”ཡིས་གནམ་ས་ཁ་གསགས་པ་དང་།

གནས་ལ་“དབང་ཕྱུག་ཆེན་མོ་”དང་“ལྷ་ཡུལ་”ཡོད་པ། དེ་བཞིན་ལྷ་འདི་འདྲ་
དང་དེ་འདྲ་ཡོད་པས་མི་ནམས་གིས་“སྤྱབ་པ་ཉམས་ལེན་དང་དགེ་སྤྱབ་” རྟེན་དགོས་
པ། “ལས་སྒལ་ལ་སྒོ་གཏད་དགོས་པ།” “ཆེ་འདིར་དགེ་བ་བསགས་ན་ཕྱི་
མ་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་སྒྱུ” ཟེར་བ་སྐགས་གང་ལྟར་མང་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ནམས་ནི་ཁྱེད་ས་
ལྟར་སྤྱི་ཅམ་མེད་པ་ཞེ་གཅིག་རེད།

ཆན་རིག་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བ་དང་བརྟན་ནས་མིའི་རིགས་གིས་རང་
བྱུང་ཁམས་འདིར་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་ངོས་འཛིན་གྱིད་སྤྱབ་ངེས་ཡིན་པ་དང་། རང་
བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་བདག་པོ་གྱིད་སྤྱབ་ངེས་ཡིན་པར་ང་ཚོས་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་
བྱེད་གི་ཡོད།

ས་ཁྱད་ནང་ཏུ་རྒྱ་བཟུང་ཁོ་ན་ལས། “དཔུལ་ཁམས་” “གཤིན་རྗེ་” ཟེར་བ་གཏམ་ནས་མེད།

ས་གཞི་ཆེན་པོ་ནི་མིའི་རིགས་འཛོ་སྤྱད་གྱུ་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། མིའི་རིགས་
གིས་མི་སྤྱི་སྤྱད་བཅས་སུ་དེའི་སྤྱིང་ཏུ་འཛོ་བ་སྤྱུལ་བ་དང་འཆར་ཁོངས་ཡོང་གི་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ས་གཞིའི་ནང་ཏུ་ཡང་སྤྱིང་རྒྱ་ལྷ་པོ་ཞིག་ཡིན་མིན་ནི་དུས་ལྟན་རིང་པོར་
གིས་རྟགས་གྱེད་སྤྱབ་མེད་པས་གནའ་རབས་གི་མིས་ཆོད་དཔག་སྤྲོ་ཆགས་གྱེད་སྤྱིང་བ་
རེད།

ཉེ་ལམ་ཨོ་ཐུ་ཕྱག་རིང་མཚོ་འགྲུལ་གི་བྱ་གཞི་གོང་འཕེལ་དང་ཆན་རིག་
ཡར་རྒྱས་སྤར་བ་དང་སྤྱགས་ནས་མིའི་རིགས་གཞིས་ཆགས་པའི་སའི་གོ་ལ་ནི་ནང་
དངོས་པོས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བཙོ་དབྱིབས་བྱ་བྱ་ལྷ་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་གིས་
པ་རེད། སའི་གོ་ལའི་སྤྱིང་དབྱིབས་ཁ་སྤྱོད་གི་རིང་ཆད་ལ་སྤྱི་ལེ་བཞི་སྟེ་ཅམ་དང་།